

KULTUR idag 12.04

Tillvarons dubbla ansikte - utställning på Härnösands konsthall om människans många verkligheter

Hjärnan uppfattar bara en liten del av den verklighet som omger oss. Resten är en mental modell som byggs utifrån individens tidigare erfarenheter. I informationsbubblornas och faktaresistensens tidevarv är det ett högaktuellt spänningsfält som just nu undersöks i en nyöppnad utställning på Härnösands konsthall.

Videoinstallation av Gunilla Leander.

Katarina Östholm

När vi som barn börjar utforska världen med våra sinnen så inleder hjärnan en livslång utvecklingsprocess. Den lär sig av erfarenheterna, bygger en inledningsvis grov modell av verkligheten som förfinas alltmer när barnet växer upp.

Till sist kan hjärnan i hög grad förutse vår interaktion med en vid det laget välkänd och noga kartlagd omgivning; verkligheten blir en mental sannolikhetskalkyl som filtrerar, förändrar och till och med kan hindra intrycken från att nå fram.

Katarina Östholm

Exemplet med den osynliga gorillan är en klassiker. Testpersoner får titta på en match mellan två lag som skickar runt bollar; uppgiften är att räkna hur många gånger det ena laget kastar bollen mellan varandra. Under de minuter matchen pågår kommer en person utklädd till gorilla in och ställer sig mitt bland spelarna, dansar lite och går ut igen – och bara hälften av försökspersonerna upptäcker den.

Relationen mellan medvetandet och den verklighet som omger oss ställer många frågor av både naturvetenskaplig och filosofisk karaktär.

Utställningen "Double" på Härnösands konsthall tar avstamp i den dualistiska problematik som med nödvändighet uppstår när världen betraktas. Konstnärerna Gunilla Wiel-Svensson och Gunilla Leander närmar sig frågan i videoinstallationer, målningar och fotografier.

– Vi upptäckte att vi arbetade utifrån en gemensam frågeställning och ville gärna göra något tillsammans, i en konstnärlig dialog, berättar Gunilla Wiel-Svensson.

– Läser vi av det som händer på ett korrekt och trovärdigt sätt? Selektar vi så att en annan betydelse eller mening uppstår? Människor kan se exakt samma sak och ändå återberätta vitt skilda upplevelser – det är något som fascinerar oss båda och som vi gärna vill utforska.

Det är en utställning som inte ger bort något gratis.

Installationen Sight av Wiel-Svensson, med två nästan identiska bilder av en vattenyta, har subtila inbördes förskjutningar i färg och perspektiv. Med sina polar av långsamt meandrande vatten på en gummiduk utrullad på golvet framför konsterna dominerar den ett av rummen; inte bara en poetisk vandring i Tarkovskijs fotspår utan också en betraktelse över civilisationens janusansikte där stadens solbelysta fasader mot en klarblå himmel speglas i ett vatten fullt av byggrester, skräp och föroreningar.

Gunilla Leanders fotografiska serie av en man och en kvinna i olika poser erbjuder en helt annan betraktelse. Kompositionens vardaglighet och bildernas rättframma uttryck utgör en omedelbart tillgänglig och förrädiskt enkel yta – men frågorna som spirar ur berättelsen om paret är otaliga.

Marcelo V Racana

– Beroende på hur gammal man är och vilken erfarenhet man har läser man in väldigt olika saker. Den ena historien är inte den andra lik, konstaterar Gunilla Leander.

Videoinstallationen av en dubbelexponerad hand som knyts, leker, griper, vädjar, smeker, hotar är sällsamt hypnotisk. Händerna, med en transparens som ständigt varierar, flyter samman och upplöses, lever sina egna liv för att strax smälta samman igen. Ger man sig tid att uppleva installationen blir handens rörelser nästan fysiskt förnimbara.

Hur mycket av verkligheten uppfattar vi egentligen genom våra sinnen? I vilken utsträckning tolkas och omtolkas intrycken av medvetandet, och hur stor roll spelar våra tidigare erfarenheter och mentala konstruktioner? Blir öppenheten gentemot omvärlden mindre med åren i takt med hjärnans allt mer finstiltade kartering? Hur mycket färgas perceptionen av personligheten, och vad händer med

inkommande data som totalt bryter av mot förväntningarna?

Två konstnärer från Stockholm har kastat handsken. Plocka upp den, anta utmaningen och besök utställningen – men bered dig på att få bjuda till, och det ganska ordentligt.

Utställningen pågår till den 4 februari.

* * * *

Läs mer kultur och följ kulturredaktör Katarina Östholm på facebook

Musik: Stående ovationer vid Örnsköldsviks musiksällskaps stora julkonsert

Mer konst: Lastbilschauffören och galleristen – två konstveteraner ställer ut i Kramfors

Krönika: Kulturfientlighet är ett angrepp på civilisationen

Katarina Östholm

0620-257 90

katarina.ostholm@mittmedia.se